IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

AS Ida-Tallinna Keskhaigla
Ravi 18, 10138 Tallinn
Rg-kood 10822068
Tel 666 1900
E-post info@itk.ee
www.itk.ee

# Lülisambakirurgia õppeprogramm

**Taust ja eesmärk**

Lülisambakirurgia (LSK) on piirieriala neurokirurgia ja ortopeedia vahel, mis tegeleb lülisambapatoloogiate süsteemse käsitlemisega ning seda mitte ainult kirurgiliste sekkumistega. LSK-l ei ole Eestis eraldi residentuuriprogrammi ning täna tegelevad lülisambale suunatud kirurgiaga peamiselt ortopeedia ja traumatoloogia ning neurokirurgia väljaõppe saanud arstid. Ida-Tallinna Keskhaiglas on Eestis mitmes mõttes ainulaadne lülisambakirurgia keskus (LSKK), mille igapäevatöö ei väljendu otseselt üheski residentuuriprogrammis Eestis.

Programmi enda ja selle disainimise eesmärk on kvaliteetne LSK-alane väljaõpe ja süsteemne ravi Eestis. Ühetaoline väljaõpe võimaldab sujuvamat kliinilist koostööd ja liidab erialaspetsialiste juba õppest saati. Samuti aitab õppeprogramm kehtestada miinimumnõuded (pädevused) lülisambahaigusi käsitleva arsti jaoks, et piirierialal praktiseeriv kirurg oleks oma ülesanneteks põhjalikult ettevalmistatud ja pädev.

**Programmi roll õppimises ja õpetamises LSKK-s**

LSK õppeprogramm realiseerub ITK-s kahte moodi:

1. LSK programm annab residendile ja tema juhendaja(te)le selged instrumendid hinnata eesmärkide saavutamist. Eesmärgid ja hindamine tuginevad AO Spine Curriculum'il ning pädevuspõhisel hindamisel. Resident ja tema juhendaja(d) ei hinda eesmärkide saavutamist (pädevusi) abstraktsel skaalal, nagu „väga hea" või „kasin", vaid skaalal, mis peegeldab igapäevaseid otsuseid kliinilises töös ja juhendamises, nt „resident tegi, mina pidin teda igakülgselt juhendama" kuni „mina ei oleks pidanud ruumis üldse viibima". On uuritud, et selline hindamine peegeldab hästi residendi valmisolekut iseseisvalt ja ohutult praktiseerida. Tänu sellisele hindamisele teame märksa paremini, kas ja millal on üks kirurg valmis lülisambahaigusi iseseisvalt käsitlema.
2. LSK programm toetab residendi erialast arengut, pakkudes peaaegu ammendava õppematerjalide baasi iseseisvaks õppimiseks. Enamik õppematerjale on kokku kogutud *library* mitmest tuntud allikast (nagu AO konsortsium), väiksema osa moodustavad kohapeal koostatud ja uuendatavad materjalid. Õppematerjalide kogumine ja nende koostamine toetab LSKK meeskonna arengut ja õppimist ning võimaldab ühtlustada parimaid praktikaid.

**Kuidas programmi kasutada**

*Residendile*

Iga LSKK-s tsüklit alustav resident saab ligipääsu õppematerjalidele ja enesehindamise vormidele 2–3 nädalat enne tsükli algust. See aeg on mõeldud tsükliks ettevalmistumiseks ja enesereflektsiooniks. Enesehindamise peab resident esitama juhendajale tutvumiseks vähemalt 3 tööpäeva enne tsükli algust.

Tsükli keskpaigas täidab resident enesehindamisvormi teist korda ja võrdluse loomiseks teeb seda sama skaala alusel ka tema juhendaja. Nüüd peaks olema nähtav residendi oskuste areng tema eesmärkide ja programmi miinimumstandardite suunas. Arengut on soovitav arutada arenguvestluse vormis.

Tsükli lõpus täidab hindamisvormi ainult juhendaja. See on tagasiside residendile tema oskuste arengu kohta ja võimaldab hinnata residendi oskusi programmi miinimumstandardite põhjal. Arengut on soovitav arutada arenguvestluse vormis.

Iga resident saab individuaalse ligipääsu õppematerjalidele ja hindamisvahenditele Moodle'i keskkonnas.

*Juhendajale*

Juhendaja saab residendi enesereflesiooni kaudu paremini teada, milliste oskuste ja eesmärkidega resident tsüklisse siseneb. Tänu sellele saab juhendaja koostöös residendiga paremini planeerida tööd tsükli vältel.

Juhendaja hinnang residendi oskustele tsükli keskel annab mõlemale osapoolele infot koostöö tulemuslikkuse kohta ja võimaldab teha valikuid, et täita programmi miinimumnõuded ning saavutada residendi enda seatud eesmärgid.

Juhendaja hinnang tsükli lõpus võimaldab hinnata residendi arengut lülisambakirurgi miinimumnõuete põhjal.

Iga otsustuskohta (tsükli algus, keskpaik ja lõpp) peaks saatma arenguvestlus, kus juhendaja ja tema resident arutavad seatud eesmärke, nende saavutamist ning edasisi tegevusi.

**Eesmärgiks olevad pädevused ja nende hindamine**

Programmi eesmärgid jagunevad kaheks tasemeks:

- põhioskused (*basic*)
- edasijõudnu oskused (*advanced*)

Põhioskuste omandamise eesmärk on viia õppija pädevuste tase õppija põhieriala pädevuste tasemele lülisamba patoloogiate käsitlemisel (s.o taastusravi, ortopeedia ja traumatoloogia, ning neurokirurgia erialal). Edasijõudnu taseme omandamise eesmärk on viia õppija tase lülisambakirurgia spetsialisti algtasemele (vt ka AO Spine „Beginning of Practice“).

Vastavalt AO Spine Curriculum'ile on eesmärkide ja tegevuste planeerimisel toetutud EPA-dele (Entrustable Professional Activities). EPA on kliinilise tegevuse tegelik osa, mida erialaspetsialist oma igapäevases töös sooritab. Sooritus tasemed on jaotatud O-SCORE skaala põhjal viieks:

| **Residendi perspektiivist** | **Juhendaja perspektiivist** |
|---|---|
| Juhendaja tegi, mina jälgisin | Mina tegin, resident jälgis |
| Mina tegin, juhendaja pidi pidevalt sekkuma | Resident tegi, mina pidin pidevalt sekkuma |
| Mina tegin, juhendaja pidi aeg-ajalt sekkuma | Resident tegi, mina pidin aeg-ajalt sekkuma |
| Mina tegin, juhendaja pidi igaks juhuks kättesaadav olema | Resident tegi, mina pidin igaks juhuks kättesaadav olema |
| Mina tegin ning juhendaja ei pidanud kättesaadav olema | Resident tegi ning mina ei pidanud kättesaadav olema |

Õppija peab õppetsükli vältel saavutama eesmärgiks oleva taseme, mis võib varieeruda 1. tasemest kuni 5. tasemeni.

AOSpine Curriculum’ile tuginedes jaotame lülisambakirurgias käsitletavad põhiteemad 6 kategooriasse:

1. lülisambatraumad
2. degeneratiivsed haigused (spinaalstenoos, radikulopaatia ja DDD)
3. täiskasvanute lülisambakõverused
4. lapseea lülisambakõverused
5. lülisamba metastaasid ja primaarsed tuumorid
6. infektsioonid (spondülodistsiit)